

تاریخ اندیشه‌ی اقتصادی

از مارکس تا جان آر. کامنز
[سده‌ی نوزدهم و بیستم]

وارن جی. سیوتلز و استیون جی. مدیما
ترجمه‌ی محمد حسن وقار

The History of Economic Thought: A Reader

Edited by

Steven G. Medema and Warren J. Samuels

تاریخ اندیشه‌ی اقتصادی

از مارکس تا جان آر. کامنز

[سده‌ی نوزدهم و بیستم]

وارن جی. سمیونلز و استیون جی. مدما

ترجمه: محمدحسین وقار

ویرایش: تحریریه‌ی نشر مرکز (افشین خاکباز)

حروف‌چینی، نمونه‌خوانی، صفحه‌آرایی: بخش تولید نشر مرکز

طرح جلد: نشر مرکز

چاپ اول اسفند ۱۳۹۶، شماره‌ی نشر ۱۳۷۵، ۱۲۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۱۳-۳۸۷-۱

نشر مرکز: تهران، خیابان دکتر فاطمی، روبه‌روی هتل لاله، خیابان باباطاهر، شعبه

تلفن: ۳-۸۸۹۷۰۴۶۲ فاکس: ۸۸۹۶۵۱۶۹

mail: info@nashr-e-markaz.com

 [nashremarkaz](https://www.instagram.com/nashremarkaz)

همه‌ی حقوق چاپ و نشر این ترجمه برای نشر مرکز محفوظ است.

تکثیر، انتشار و بازنویسی این اثر یا قسمتی از آن به هر شیوه، از جمله: فتوکپی، الکترونیکی، ضبط و ذخیره

در سیستم‌های بازیابی و پخش بدون دریافت مجوز قبلی و کتبی از ناشر ممنوع است.

این اثر تحت حمایت «قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان ایران» قرار دارد.

-
- سرشناسه وارن جی. سمیونلز، استیون جی. مدما. Steven G. Medema, Warren J. Samuels. *عنوان و نام پدیدآور تاریخ اندیشه‌ی اقتصادی: از مارکس تا جان آر. کامنز [سده‌ی نوزدهم و بیستم] وارن جی. سمیونلز، استیون جی. مدما، ترجمه‌ی محمدحسین وقار؛ ویرایش افشین خاکباز. • مشخصات ظاهری ده، ۴۹۴ ص. • یادداشت عنوان به انگلیسی: The History of Economic Thought: A Reader, 2003 - واژه‌نامه - نمایه.
 - موضوع اقتصاد - تاریخ، ساموئلز، وارن ج. ۱۹۳۳ - م. ویراستار، مدما، استیون، ۱۹۶۳ - م. ویراستار
 - شناسه‌ی افزوده وقار، محمدحسین، ۱۳۳۰ - مترجم • رده‌بندی کنگره ۱۳۹۶ ت ۱۷/ ۷۵ HB
 - رده‌بندی دیویی ۱/۲۳ • شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی ۵۰۸۵۴۴۴

فهرست

پیش گفتار نویسندگان ۱

بخش سوم

چالش مارکسی ۱۱

نوشتاری در باب نقد اقتصاد سیاسی (۱۸۵۹) ۱۱

سرمایه (۱۸۶۷) ۱۶

بخش چهارم

انقلاب مطلوبیت نهایی ۶۷

ویلیام استانلی جونز (۱۸۸۲-۱۸۳۵) ۷۱

نظریه‌ی اقتصاد سیاسی (۱۸۷۱) ۷۴

کارل مینگر (۱۹۲۱-۱۸۴۰) ۱۲۰

اصول اقتصاد (۱۸۷۱) ۱۲۳

لئون والراس (۱۹۱۰-۱۸۳۴) ۱۵۰

عناصر اقتصاد محض (۱۸۷۴) ۱۵۳

۱۷۶	فرانسیس ایسایدرو اجورت (۱۸۴۵-۱۹۲۶)
۱۷۹	فراروان‌شناسی ریاضیاتی (۱۸۸۱)
۲۱۹	آلفرد مارشال (۱۸۴۲-۱۹۲۴)
۲۲۳	اصول اقتصاد (۱۸۹۰)
۲۵۳	یوجین فو، بوم، اورک (۱۸۵۱-۱۹۱۴)
۲۵۶	نظریه‌ی انبات سرمایه (۱۸۸۸)
	بخش پنجم
۳۰۷	پیدایش اقتصاد کلاسیک
۳۰۹	کنوت ویکسل (۱۸۵۱-۱۹۲۶)
۳۱۲	تأثیر نرخ بهره بر قیمت‌ها (۱۹۰۷)
۳۲۰	ایروینگ فیشر (۱۸۶۷-۱۹۴۷)
۳۲۳	قدرت خرید پول و تعیین و رابطه‌ی آن با بهره و بحران‌ها، اعتبار (۱۹۱۱)
۳۶۷	جان مینارد کینز (۱۸۸۳-۱۹۴۶)
۳۷۲	«پایان کار اقتصاد کاملاً آزاد» (۱۹۲۶)
۳۷۹	«نظریه‌ی عمومی اشتغال» (۱۹۳۷)
۳۹۲	نظریه‌ی عمومی اشتغال، بهره و پول (۱۹۳۹)
	بخش ششم
۴۰۳	اقتصاد نهادگرا
۴۰۶	تورستاین بی. ویلن (۱۸۵۷-۱۹۲۹)
۴۰۹	نظریه‌ی طبقه‌ی تن‌آسا (۱۸۹۹)

- ۴۶۷ جان.آر. کامنز (۱۸۶۲-۱۹۴۵)
- ۴۶۹ «اقتصاد نهادی» (۱۹۳۱)
- ۴۸۳ واژه‌نامه
- ۴۸۷ نمایه

www.ketab.ir

پیش‌گفتار نویسندگان

اوراقی که پیش‌رو دارید، حاوی گزیده‌ای از آثار ممتاز در زمینه‌ی تاریخ اندیشه‌های اقتصادی است. وظیفه‌ی گردآوری چنین مجموعه‌ای به این می‌ماند که کسی که رژیم غذایی سخت‌گیرانه‌ای دارد در برابر مغری گسترده‌ای از خوراک‌های خوشمزه بنشیند؛ چه بسیار است چیزهای خوب برای گزینش. هر چه محدود است فضا برای ورود به آن‌ها. نیازی به توضیح ندارد که خواندن گزیده‌ی آثار که در این کتاب آمده است، به هیچ‌رو جایگزین مطالعه‌ی کامل اصل این آثار نیست. اما امیدواریم که خوانندگان آثار گزینش‌شده‌ی ما را برای بررسی برخی از موضوعات مهم تاریخ اندیشه که به‌دست بزرگان این حوزه تکامل یافته است، کافی بدانند.

هیچ «مجموعه»‌ای از این نوع نمی‌تواند مدعی شده‌ای که خیر باشد. پژوهندگانی که بخش‌هایی از آثارشان برای این کتاب انتخاب شده است، می‌توانند بعضی خوانندگان را بسیار خشنود و برخی دیگر را بسیار مأیوس خواهد کرد. از گروه دوم غافل می‌شویم. در گردآوری مطالب این مجموعه، بر فهرست گسترده‌ای از مطالب درسی در این حوزه، گفت‌وگو با همکاران مختلف، و غریزه و برداشت خودمان درباره‌ی موضوعاتی که معمولاً در دروس تاریخ اندیشه‌ی اقتصادی گنجانده می‌شود، اتکا داشته‌ایم. در این راه کوشیده‌ایم ضمن ارائه‌ی نظریه‌های اصلی هر دوره از اندیشه‌ی اقتصادی، از همپوشانی آثار نویسندگان اجتناب ورزیم. بدین منظور، همچنین به این امر نیز توجه داشته‌ایم که برخی از این آثار کلاسیک (مانند ثروت ملل آدام اسمیت)، در صورت تمایل خواننده به مطالعه‌ی بیشتر، به سادگی در قالب کتاب‌های جیبی ارزان‌قیمت در دسترس است. بنابراین، شاید گزیده‌ی آثاری

که از کسانی همچون اسمیت و کینز در این جا نقل و چاپ شده است، چنان کوتاه باشد که با جایگاه آنان در تاریخ نظریه‌های اقتصادی تناسبی نداشته باشد. همچنین کوشیده‌ایم به قدر کافی مطالب مقدماتی برای هر بخش و هر مدخل فراهم آوریم و مختصری از پیشینه‌ی مطلب و پیشنهادهای فراوان برای ادامه‌ی مطالعه ارائه دهیم. برای نگارش تاریخ و راه‌های بسیاری برای تدریس تاریخ اندیشه‌ی اقتصادی راه‌های فراوانی هست. تلاش ما آن بوده که هنگام تدوین کتاب حاضر، به این امر حساس باشیم و امیدواریم که هم‌ی خوانندگان، دانشجویان و دانشمندان علاقه‌مند به تاریخ نظریه‌های اقتصادی مطالب جالبی برای فراگیری در این کتاب بیابند.

اگرچه انتظار ما آن است که دانشجویان دروس تاریخ اندیشه‌ی اقتصادی مخاطبان اولیه این کتاب باشند، ممکن است برخی از شما تنها به دلیل علاقه به تاریخ اندیشه، اعم از اقتصادی و غیر آن، به مطالعه‌ی این کتاب بپردازید. به نویسندگان در حوزه‌ی تاریخ اندیشه‌ی اقتصادی که ما را اندام‌های خود را با تحلیلی ثانوی تکمیل کنند، توصیه می‌کنیم به کتاب‌های راجر بکهاوس^۱ و رابرت هایلبرونر^۲ یا درس‌نامه‌های ارزشمند موجود در این زمینه به قلم مارک بلاک^۳، رابرت آفوندا^۴ و رابرت هبرت^۵، هنری لندرت^۶ و دیوید کالاندر^۷، هنری اسپیگل^۸ و اینگرید ریما^۹ مراجعه کنند. اگر میل دارید در آرامش خانه‌ی خود در این رشته مطالعه کنید، می‌توانید کتاب لارنل اینز^{۱۰} را بخوانید. به دلایل گوناگون، فرایند تدوین این کتاب به درازا کشید. ما از آلن جاردین^{۱۱}، الیسون کرک^{۱۲} و به خصوص رابرت لنگم^{۱۳} از مؤسسه‌ی راتلج به دلیل علاقه بسیار، صبر و شکیبایی‌شان در اتمام موفقیت‌آمیز آن، بسیار سپاسگزاریم. همچنین از بسیاری کسانی که در طول این

1. Roger Backhouse, *The Ordinary Business of Life, The Penguin History of Economics*.

2. Robert Heibroner, *The Worldly Philosophers*

3. Mark Blaug

4. Robert Ekelund

5. Robert Hebert

6. Harry Landreth

7. David Colander

8. Henry Spiegel

9. Ingrid Rima

10. Lionel Robbins, *A History of Economic Thought: The LSE Lectures*.

11. Alan Jarvis

12. Allison Kirk

13. Robert Langholm

مسیر ما را راهنمایی کردند، از جمله راجر بکهاوس، بیل باربر^۱ و نقدنویسانی که نامشان را ذکر نمی‌کنیم ولی در این طرح از نظرشان استفاده کردیم، و نیز مت پاورز^۲ که کمک‌های پژوهشی ارزشمندی ارائه کرد، و برایان دانکن^۳ که از کمک‌های فنی او برخوردار شدیم، تشکر می‌کنیم. و سرانجام از ناشران گوناگونی سپاسگزاریم که با لطف خود اجازه‌ی نقل و چاپ آثار موردنظر را در این کتاب دادند.

www.ketab.ir

-
1. Bill Barber
 2. Matt Powers
 3. Brian Duncan